

תשפ"ה, 2025

מידע וזכויות לעובדים עם מוגבלות בשירות המדינה

נציבות
שוויון זכויות
לאנשים
עם מוגבלות

משרד המשפטים

נציבות
שירות
המדינה
מניבים אורח גבוה

אגף בכיר לתכנון
אסטרטגי ומדיניות
נציבות שירות המדינה

עובדים יקרים,

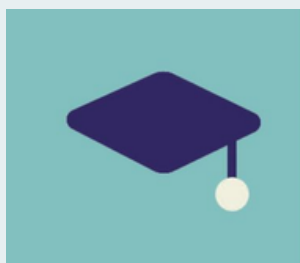
עבודה במסגרת שירות המדינה מקנה הזדמנות ייחודית לתרום לחברה ולשרת את הציבור. הממשלה רואה חשיבות רבה בהעסקת אנשים עם מוגבלות ומבצעת זאת באמצעות מגוון אמצעים, כגון: התאמת הליכי המיון, העדפה מתקנת, ייעוד משרות, מתן התאמות בעבודה עצמה, ועוד.

אנו מקווים כי מידע זה יסייע לכם למצות את זכויותיכם כעובדים וכמועמדים לעבודה בשירות המדינה.

המידעון מנוסח בלשון זכר מטעמי נגישות ועל פי כללי השפה, אך פונה לכל המגדרים.

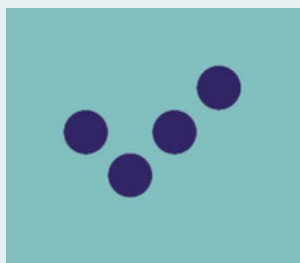
הנושאים המופיעים במידעון

ייצוג הולם

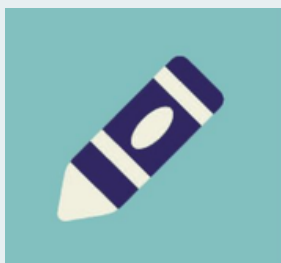
10

זכויות מיסוי

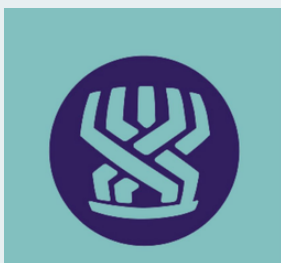
14

זכאות להתאמות

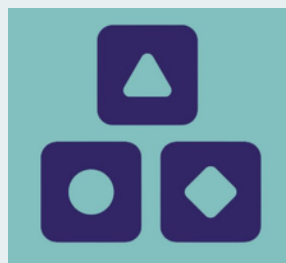
8

פטור מתשלום
דמי ביטוח לאומי

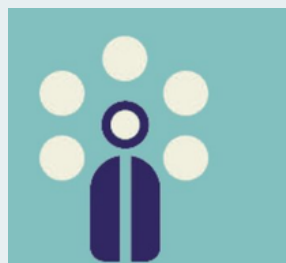
13

איסור הפליה

5

ממונה גיוון

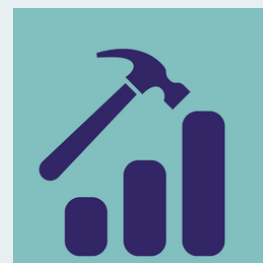
12

הגדרת אדם
עם מוגבלות בחוק

4

העדפה מתקנת

11

חשוב לדעת

עובד או מועמד עם מוגבלות, אינו חייב לדווח למעסיק על מוגבלותו אם היא אינה משפיעה או עשויה להשפיע על ביצוע התפקיד, ואם אין הוא מבקש זכויות בגינה, כגון העדפה בקבלה לעבודה, בקידום או במתן התאמות.

אם להערכתך הופלית לרעה, פגעו בזכויותיך ולבירור זכויותך ניתן לפנות לגורמים אלו:

נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

בטלפון: *6763

בדוא"ל: pniotnez@justice.gov.il

אתר נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות

או ליחידת הגיוון תעסוקתי בנציבות שירות המדינה

בדוא"ל: Diversity@csc.gov.il

ובאתר נציבות שירות המדינה

הגדרת אדם עם מוגבלות בחוק

בסעיף 5 לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, אדם עם מוגבלות מוגדר כאדם עם לקות פיסיית, נפשית, או שכלית, לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים.

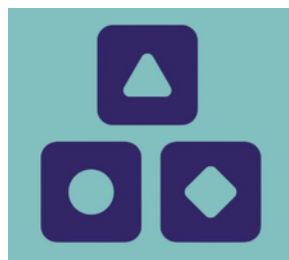
איסור הפליה

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות אוסר להפלות עובדים בשל מוגבלותם ובלבד שהם כשירים לתפקידם. על-פי החוק אין להפלות עובד עם מוגבלות בכל אחד משלבי העסקתו.

חשוב לדעת

החוק נותן הגנה רחבה לעובדים, ומגן מפני הפליה מחמת מוגבלות גם על מי שהיה בעבר אדם עם מוגבלות (כשבעת ההפליה הוא כבר אינו עומד בהגדרה) או עובד הנחשב כאדם עם מוגבלות (שהוא עובד שאינו עומד בהגדרה בעת בה בוצעה ההפליה אך יעמוד בה מאוחר יותר, למשל, עובד שחלה בסרטן, ובעת עדכון המעסיק המחלה עדיין לא מגבילה את תפקודו באופן מהותי, אך תעשה זאת כשיתחיל בטיפול) וכן מגן החוק על עובד שהוא בן משפחה של אדם עם מוגבלות המטפל בו (למשל - בן זוג, הורה, ילד ועוד) מחמת מוגבלות בן המשפחה

האיסור על הפליה חל על הקבלה לעבודה, תנאי העבודה, בהכשרה, בהשתלמות מקצועית ובפיטורין.

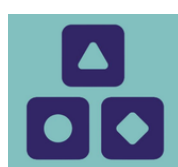

איסור הפליה בקבלה לעבודה

- על המעסיק להתאים את מבדקי הקבלה לעבודה למועמדים עם מוגבלות הזקוקים לכך, למשל: במתן תוספת זמן, בהקראת השאלות או שימוש בתכנת הקראה.
- ככל שיש בכך צורך, על ראיון העבודה להתקיים במקום נגיש.
- כאשר המעסיק שואל במהלך הריאיון את המועמד שאלות שקשורות למוגבלותו ולבסוף מחליט שלא לקבל אותו לעבודה, במידה ויידרש לכך יהיה עליו להוכיח שסירובו אינו נובע ממוגבלות המועמד.

איסור הפליה בתנאי העבודה

- תנאי העבודה צריכים להיות מותאמים לצרכים של עובדים עם מוגבלות. לדוגמה: אספקת ציוד מותאם, ובמידת הצורך שעות עבודה גמישות או אפשרות לעבודה מהבית.
- אסור להפלות עובדים עם מוגבלות בשכר עבודתם.
- עובדים עם מוגבלות זכאים לכל ההטבות הניתנות לכלל העובדים, כגון ימי מחלה, חופשות, ביטוח בריאות ופנסיה.
- עובדים עם מוגבלות זכאים להזדמנות שווה לקידום בעבודה כמו כל שאר העובדים.
- עובדים עם מוגבלות משמעותית זכאים להעדפה מתקנת גם בשלב הקידום.
- אסור לפטר עובד עם מוגבלות רק בשל מוגבלותו.

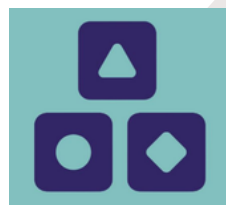

איסור הפליה בהכשרה או בהשתלמות מקצועית

- עובדים עם מוגבלות זכאים להשתתף בהכשרות והשתלמויות מקצועיות כמו יתר העובדים.
- ההכשרות וההשתלמויות צריכות להיות נגישות ומותאמות לעובדים עם מוגבלות המיועדים להשתתף בהן.

איסור הפליה בפיטורין

חל איסור לפטר עובד עם מוגבלות רק בשל מוגבלותו.

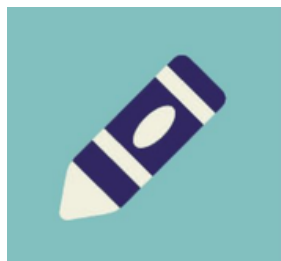

זכאות להתאמות

התאמות בעבודה נועדו לאפשר לעובד עם מוגבלות לבצע את תפקידו ולהשתלב במקום העבודה באמצעות קבלת מענה לצרכים הנובעים ממוגבלותו, בין אם התקבל לעבודה כאדם עם מוגבלות ובין אם הפך אדם עם מוגבלות במהלכה. לדוגמא - שולחן מתאים לאדם המתנייד על כיסא גלגלים, או תוכנת הקראה מיוחדת למחשב לאדם עם לקות ראייה. כמו כן, התאמות עשויות להיות בדרישות התפקיד, בשעות העבודה, בהכשרה ובהדרכה, וכן בנהלי העבודה ככל שהן אינן פוגעות בדרישות המהותיות של התפקיד.

חשוב לדעת, עובד או מועמד הזקוק להתאמות לצורך ביצוע תפקידו צריך לבקש אותן ממעסיקו.

כחלק מהליך מתן ההתאמות, המעסיק רשאי לבקש מהעובד חוות דעת מרופא תעסוקתי או מגורם מומחה מתחום המוגבלות שהעובד מתמודד עימה.

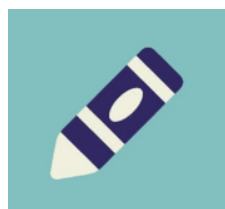
על המעסיק לפעול באופן אקטיבי כדי להתאים את התפקיד ואת מקום העבודה, ואף להתייעץ עם גורמי מקצוע בתחום שילוב עובדים עם מוגבלות (בתוך ומחוץ למשרד).

כשלא נמצאו התאמות המאפשרות את ביצוע תפקידו התקני של העובד, חייב המשרד לחפש לעובד תפקיד חלופי במשרדו של העובד, ובמידת הצורך אף במשרד אחר בשירות המדינה, זאת בטרם הפניית העובד לוועדה רפואית.

חשוב לדעת

אי מתן התאמה הדרושה לעובד עם מוגבלות לביצוע התפקיד עלולה להוות הפליה בגינה ניתן לפעול משפטית כנגד המעסיק.

מוזמנים לעיין באוגדן ההנחיות למועמד וכן בנוהל מתן התאמות בשירות המדינה.

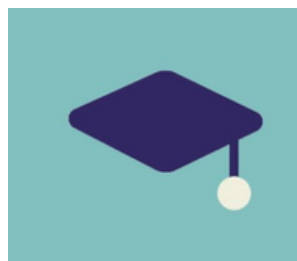
ייצוג הולם לאנשים עם מוגבלות בשירות המדינה

בהתאם לסעיף 15א(א1) לחוק חוק שירות המדינה (מינויים) תשי"ט-1959, משרד ממשלתי או יחידת סמך המעסיקים 100 עובדים לפחות, נדרשים לעמוד ביעד ייצוג הולם של לפחות 5% עובדים עם **מוגבלות משמעותית***. על מנת לעמוד ביעדי הייצוג ההולם פועלים משרדי הממשלה לאיזו משרות באמצעות העדפה מתקנת, ופרסום מכרזים ייעודיים עבור אנשים עם מוגבלות.

- מידע בדבר משרות ייעודיות ופרטיות ניתן למצוא במערכת המכרזים של נציבות שירות המדינה.
- להרחבה על הגדרות המוגבלות לעניין העדפה בקבלה לעבודה או בקידום בעבודה ניתן לעיין בסעיף 35.22 בתקשי"ר.

***מוגבלות משמעותית מוגדרת בחוק, ובתמצית היא:**

- עובדים שהוכרו ב- 40% נכות לפחות.
- עובדים שהוכרו ב-20% נכות ומעלה והם זכאים לשיקום מהמוסד לביטוח לאומי או זכאים לתמיכה מהמטה לאנשים עם מוגבלות.
- עובדים שהוכרו ב- 20% נכות לפחות לפי תקנות אגף השיקום במשרד הביטחון.
- עובדים שחלה אצלם ירידה בשמיעה של 50 דציבלים או יותר.

העדפה מתקנת

במהלך הליכי המיון וכן במהלכי קידום בעבודה תינתן העדפה מתקנת, למועמדים עם מוגבלות (ע"פ סעיף 35.22 בתקשי"ר) הכשירים לבצע את תפקידם ושכישוריהם דומים לכישורי יתר המועמדים.

על מנת להיות זכאי לכך ביכולתך לייזע את המעסיק על המוגבלות כבר בשלב הגשת המועמדות למשרות השונות.

ממונה גיוון תעסוקתי

במשרדים הממשלתיים וביחידות הסמך ישנם ממוני גיוון תעסוקתי, אשר מונחים מקצועית על ידי יחידת גיוון תעסוקתי בנציבות שירות המדינה. מתוקף תפקידם ממוני הגיוון אמונים על שילוב מיטבי של כלל האוכלוסיות הזכאיות לייצוג הולם מכוח חוק ובכללם אנשים עם מוגבלות.

ניתן לקבל פרטי יצירת קשר עם ממונה הגיוון ע"י אגף הון אנושי במשרד.

לפרטים נוספים על תפקידי הממונה ניתן לעיין בסעיף 03.28 בתקש"ר.

פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי

מקבלי קצבת נכות מעבודה בשיעור של 100% לצמיתות, או מקבלי קצבת נכות כללית בשיעור של 75% ומעלה לצמיתות או זמנית לתקופה רצופה של שנה לפחות, פטורים מתשלום דמי ביטוח לאומי מהקצבה ומהכנסה שלא מעבודה בתקופה שבה הם מקבלים את הקצבה.

עובדים שזכאים ומעוניינים לממש את הפטור מניכוי דמי ביטוח לאומי משכרם, רשאים להציג את הפטור למעסיקיהם ובכך לממש את זכותם.

מידע נוסף על פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי ניתן למצוא [באתר הביטוח הלאומי](#).

*זכותו של כל עובד עם מוגבלות להחליט האם לחשוף את מוגבלותו בפני מעסיקו. כל עוד המוגבלות אינה משפיעה או עשויה להשפיע על ביצוע התפקיד, אפשר שלא לדווח עליה, יחד עם זאת עובדים עם מוגבלות שבחרים שלא לחשוף את מוגבלותם בפני מעסיקיהם, לא יוכלו לקבל את הפטור מניכוי דמי ביטוח לאומי משכרם.

זכויות מיסוי

אנשים שנקבעה להם נכות רפואית, עשויים להיות זכאים לפטור מתשלום מס הכנסה משכרם.

מידע על פטור ממס ניתן למצוא באתר רשות המיסים ובטלפונים:

02-5656400 / *4954

נציבות
שוויון זכויות
לאנשים
עם מוגבלות

משרד המשפטים

נציבות
שירות
המדינה
מניבים אוויר נבה

אגף בכיר לתכנון
אסטרטגי ומדיניות
נציבות שירות המדינה